

Két kérdés a Summorum Pontificum pápai törvénnyel kapcsolatban

1.) A római rítus hagyományos formájának gyakorlását rendező pápai törvény célja

A Pápáknak mind a mai napig gondjuk volt arra, hogy Krisztus Egyháza az Isteni Fölségnek méltó kultuszt ajánljon fel „Nevének dicséretére és dicsőségére” és „egész Anyaszentegyháza javára” – ezek a kezdő szavai XVI. Benedek pápa SUMMORUM PONTIFICUM kezdetű motu proprio (saját indítatásból) kiadott apostoli levelének, melyben széleskörű lehetőséget teremt a római katolikus rítus hagyományos formájának végzéséhez.

A Szentatya a Római Miscskönyv Általános rendelkezéseit (Harmadik kiadás, 2002, 397.) idézve tanít bennünket, hogy amint ősidőktől fogva, úgy a jövőben is igazodni kell ahhoz az elvhez, „mely szerint minden egyes részegháznak összhangban kell lennie az egyetemes Egyházzal, nem csupán a hit tanítása és a szentségi jelek, hanem az apostoli és azóta folytonos hagyomány által egyetemesen elfogadott szokások tekintetében is, melyeket nem csak a tévedés elkerülése végett kell megtartani, hanem az átadandó hit épsége érdekében is, mert az **Egyház imádságának törvénye megfelel a hite törvényének.**”

A 2007. július 7-én kibocsátott, *egyetemes törvényerővel* bíró – tehát kötelező erejű – apostoli levelében a Szentatya egy régi vitát kíván rendezni. A latin rítus hagyományos formájának *mindenkori* érvényességével kapcsolatban Őszentsége XVI. Benedek pápának a **püspökökhöz** írt levelében megállapítja:

„Ami az 1962-es Miscskönyv használatát, mint a szentmise liturgiájának rendkívüli formáját illeti, szeretném fölhívni a figyelmet arra, hogy **ez a Miscskönyv jogilag soha nem került hatályon kívül, következésképpen elvileg mindig megengedett maradt.**” XVI. Benedek pápánk továbbá kijelenti: „*A liturgia történetében növekedés és fejlődés van, de semmiféle törés nincsen. Ami az előző nemzedékek számára szent volt, számunkra is szent és nagy marad, s nem válhat váratlanul teljesen tiltottá vagy nem ítéltető károsnak. Mindegyikünknek jót tesz megőrizni azt a gazdagságot, mely az Egyház hitében és imádságában alakult ki, és jó biztosítani számára az azt megillető helyet.*” ()

Mindennek alapján látható, hogy a Szentatya szándéka nem más, mint a II. Vatikáni Zsinat Sacrasanctum Concilium liturgikus konstitúciójának megvalósítása, amely VI. Pál pápa megerősítésével „**a hagyományhoz híven a Szentséges Zsinat kijelenti, hogy az Anyaszentegyház az összes törvényesen elismert szertartást egyenjogúnak tartja és egyenlő tiszteletben részesíti; azt akarja, hogy ezek a szertartások a jövőben is megmaradjanak és mindenképpen ápolják is őket**” (SC 4).

A liturgikus örökség ápolása és megőrzése, a római rítus hagyományos formájának szeretete és gyakorlása tehát nem csupán lehetőség, de egyben feladat is az Egyház számára.

Ugyanezt erősíti meg az Ecclesia Dei Pápai Bizottság Instrukciója Őszentsége, XVI. Benedek pápa *Summorum Pontificum* motu propriojának végrehajtásáról.

„**XVI. Benedek pápa 2007. július 7-én kelt és 2007. szeptember 14-étől hatályos Summorum Pontificum motu proprioja a római liturgia gazdagságát az egész Egyháznak hozzáférhetőbbé tette.**” (1. pont)

„A „rendkívüli formát” tiszteletreméltó és ősi gyakorlata miatt a neki kijáró tisztelettel meg kell őrizni.” (6. pont)

A 8. pont szerint „**A motu proprio célja, hogy:**

a) minden hívőnek felkínálja, mint megőrzendő értékes kincset, a római liturgiát annak ősbibb gyakorlatában;

b) garantálja és valóban biztosítsa ezen római liturgia gyakorlatát az azt kérőknek, abban a meggyőződésben, hogy az 1962-ben érvényes római liturgia gyakorlása a hívek javára megadott felhatalmazás, amelyet ezért kiterjesztőleg kell értelmezni azon hívek érdekében, akik annak elsődleges címzettjei;

c) elősegítse a **kiengesztelődést** az Egyház kebelében.”

Mindezekből kitűnik, hogy a motu proprio célja korántsem egy szűk csoport igényeinek a kielégítése, hanem az egész Egyház gazdagítása, amelynek céljai között szerepel a kiengesztelődés, de nem kizárólagosan és elsődlegesen.

2.) Az engedélyeztetés alakulása az új előírások szerint

A korábbi feltételeket, melyeket a „Quattuor abhinc annos” és „Ecclesia Dei” kezdetű dokumentumok az 1962-ben Miscskönyv

használatához megszabtak, a Szentatya a motu proprio-val megváltoztatja. Lényeges újdonság, hogy a legtöbb esetben a püspöktől nem kell külön engedélyt kérni a római rítus hagyományos formájának gyakorlásához, a főpásztornak és a plébánosoknak pedig alapvetően készségesen kell meghallgatniuk a híveknek a régi liturgiára vonatkozó kéréseit, és biztosítaniuk kell a hagyományos miseforma és szentség-kiszolgáltatások elérhetőségét.

A Summorum Pontificum 2. cikkelye a papokkal kapcsolatban leszögezi, hogy „*A nép részvétele nélkül ünnepelt szentmisénél bármely latin szertartású katolikus pap, akár egyházmegyes, akár szerzetes, használhatja a Boldog XXIII. János által 1962-ben kiadott misekönyvet.*” [...] „*A papnak sem az Apostoli Szentszéktől, sem saját Ordináriusától semmiféle engedélyre nincsen szüksége.*”

Az Istennek szentelt élet intézményei és az Apostoli élet társaságai a saját kápolnájukban konventmiséjüket **szabadon végezhetik** a régi misekönyv szerint. Ha egyes közösségek vagy az egész szerzetesi intézmény, illetve Társaság a szentmisét gyakran, többnyire vagy huzamosan így kívánja végezni, az ügyet a felettes előljárók a jog szabályai a törvények és statutumok előírásai szerint maguk eldönthetik. (3. cikkely)

A korábbi liturgikus hagyományhoz ragaszkodó hívők állandó csoportjának az 1962-ben kiadott Misekönyv szerinti szentmisére vonatkozó kéréseit **a plébánosnak „szívesen” kell fogadnia.** (5. cikkely) „*Hívők vagy papok kérésére a plébános ilyen rendkívüli formájú szentmiséket különleges alkalmakkor is megengedhet, mint pl. házasságkötés, temetés, vagy más alkalommal, pl. búcsújáráskor.*” (3. paragrafus) A 7. cikkely kimondja, hogy „*Ha az 5. cikkely 1. §-ában szereplő hívők valamely csoportja a plébánostól nem kapja meg kérése teljesítését, értesítse a dolgról a Megyéspüspököt. A Püspököt nagyon kérjük, hogy hallgassa meg kívánságukat. Ha képtelen gondoskodni az ilyen szentmiséről, terjessze fel az ügyet az „Ecclesia Dei” pápai bizottsághoz.*” A pápa tehát „nagyon kéri” a püspököktől, hogy legyen figyelmes az ilyen irányú a kérésekre. A 9. cikkely. 1. paragrafusa szerint „*Ugyanígy a plébános, mindent jól mérlegelve, engedélyt adhat a korábbi rituálé használatára a keresztség, a házasság, a gyónás és a betegek kenete szentségének kiszolgáltatásakor, ha a lelkek java ezt indokolja.*”

A 2. paragrafus szerint „*Az Ordináriusok [püspökök, szerzetesi előljárók – a szerk.] felhatalmazást kapnak arra, hogy a bérmlás szentségét a régi Pontificale Romanum szerint szolgáltatassák ki, ha a lelkek java ezt javallja.*”

A 10. cikkely felhatalmazza a helyi Ordináriust arra, hogy felállíthat **személyi plébániát** a régebbi római rítus szerinti liturgia végzésére, vagy kinevezhet ilyen templomigazgatót, aki a jogszabályokkal összhangban, rendszeresen régi liturgikus forma szerint látja el papi szolgálatát.

Az Universae Ecclesiae szentszéki instrukció 13. pontja kimondja, hogy „*Az Egyházi törvénykönyv szerint a megyéspüspökök feladata a liturgia fölötti őrködés, hogy biztosítsák a közérdeket, és hogy egyházmegyeikben minden méltón, békésen s higgadtan történjék, követve a római pápának a Summorum Pontificum motu proprio-ban világosan kifejtett szándékát. Ha vita támadna vagy alapos kétség merülne fel a „rendkívüli forma” ünneplésével kapcsolatban, ennek megítélése az „Ecclesia Dei” Pápai Bizottságnak van fenntartva.*” A 14. pont pedig kijelenti, hogy „*A megyéspüspök feladata biztosítani a szükséges támogatást, hogy a Summorum Pontificum motu proprio szándéka szerint kellő tiszteletet tanúsítsanak a római rítus „rendkívüli formája” iránt.*”

fr. Fülep Dániel Ágoston OSPPE
(Tengernek Csillaga, XVIII/1.)

Felhasznált források:

Summorum Pontificum: <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=189>

Universae Ecclesiae: <http://www.peregrinatio.hu/dokumentumok/universae-ecclesiae/>